

ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ І РОЗВИТКУ БУГАЙЦІВ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ

М.К. Богдан, О.Г. Севастьянов, О.В. Савченко

Одеський державний аграрний університет

Проведено аналіз особливостей росту і розвитку бугайців різного походження в умовах племзаводу ТОВ ВНФ «Зеленогірське» Одеської області.

В процесі індивідуального розвитку в організмі тварини відбуваються зміни кількісних і якісних ознак. У зв'язку з цим встановлення закономірностей цих змін дозволяє свідомо керувати процесами росту та розвитку.

Складний процес індивідуального розвитку організму (ріст та диференціація) проявляється багатогранно, і на разі немає єдиного методу вивчення індивідуального розвитку тварин, це питання вирішується шляхом використання різних методів обліку росту та диференціації організму тварини, яка розвивається [1].

В даний період застосовуються добре розроблені методи вивчення росту по зміні живої маси, лінійних та об'ємних показників. Характер їх зміни з віком визначається взаємодією складових та економічних факторів.

Відомі числені приклади, коли у тварин, що знаходилися в однакових умовах годівлі та утримання, проявляються різні закономірності зміни живої маси та промірів. У зв'язку з цим, певне наукове та практичне значення має вивчення динаміки зміни живої маси тварин, особливо різного походження.

Матеріал та методика досліджень. Дослідження проводились в умовах племінного заводу ТОВ ВНФ «Зеленогірське» Любашівського району Одеської області на чистопородному і помісному молодняку великої рогатої худоби.

Метою досліджень було вивчення особливостей росту і розвитку чистопородних і помісних тварин при інтенсивній технології та відповідних умовах утримання. Для проведення досліджень було сформовано три групи бугайців по 10 голів в кожній: перша – контрольна (чистопородна червона степова); друга – дослідна ($\frac{1}{4}$ червоної степової, $\frac{1}{4}$ герефордської і $\frac{1}{2}$ шароле), третя – дослідна ($\frac{1}{8}$ червоної степової, $\frac{1}{8}$ герефордської, $\frac{1}{4}$ шароле і $\frac{1}{2}$ кубинського зебу).

Вивчення середньодобового, абсолютного та відносного приростів живої маси тварин проводилося за загальноприйнятими в зоотехнічній практиці методиками (3,4).

Результати досліджень. В наших дослідах результати з вивчення зміни живої маси бугайців різного походження наведені в таблиці 1.

Таблиця 1 – Динаміка живої маси бугайців, кг

Вік, місяців	Групи		
	I контрольна	II дослідна	III дослідна
При народженні	26,3 ± 0,31	31,2 ± 1,28	38,1 ± 1,32
3	87,4 ± 0,92	113,7 ± 3,65	130,3 ± 2,20
6	150,5 ± 1,42	195,3 ± 4,72	225,6 ± 1,71
9	215,4 ± 2,60	280,5 ± 3,40	325,3 ± 3,09
12	280,7 ± 4,94	356,1 ± 3,31	423,4 ± 2,56

Аналіз таблиці 1 показує, що в ембріональний та постембріональний періоди бугайці різного походження росли з неоднаковою інтенсивністю і, як результат, відрізнялися за живою масою у всі вивчені періоди. Так при народженні вищою живою масою характеризувались помісні бугайці II та III дослідних груп, які мали на 18,6... 44,8% вищу живу масу проти чистопородних бугайців I контрольної групи.

Бугайці всіх піддослідних груп характеризувались інтенсивним ростом від народження до 12-місячного віку. При цьому у зв'язку з різною інтенсивністю росту, у вивчений віковий період, піддослідні бугайці характеризувалися неоднаковою живою масою. Більш високою

живою масою характеризувались бугайці II та III дослідних груп, які мали достовірно вищу живу масу проти бугайців з I контрольної групи в 3-місячному віці на 30,1...49,1%, у 6-місячному віці на 29,7...49,9% та у 12-місячному віці на 26,8...50,8%, відповідно.

Більш об'єктивним показником інтенсивності росту тварин є кратність збільшення ростучої маси всього тіла або простий коефіцієнт постембріонального валового росту (табл. 2).

Таблиця 2 – Прості коефіцієнти росту живої маси бугайців

Група	Вік, місяці				
	при народженні	3	6	9	12
I контрольна	1	3,32	5,72	8,19	10,67
II дослідна	1	3,64	6,25	8,99	11,41
III дослідна	1	3,42	5,92	8,53	11,11

Показники таблиці 2 свідчать про те, що у бугайців всіх піддослідних груп спостерігається більш інтенсивне збільшення живої маси до 3-х, 6-місячного віку та до 12 місяців. При цьому відмічена тенденція підвищення інтенсивності росту у помісних бугайців II та III дослідних груп.

Більш повне уявлення про інтенсивність росту молодняка в різні вікові періоди можна отримати на основі аналізу даних про середньодобовий приріст (табл. 3).

Таблиця 3 – Зміна середньодобового приросту у піддослідних бугайців, г

Вік, місяців	Групи		
	I контрольна	II дослідна	III дослідна
0 – 3	678,2 ± 19,5	916,6 ± 15,6	1024,4 ± 24,6
3 – 6	701,1 ± 14,8	906,6 ± 10,9	1058,8 ± 15,6
6 – 9	721,1 ± 21,2	946,6 ± 29,8	1107,7 ± 20,2
9 – 12	725,5 ± 17,0	840,0 ± 31,4	1090,0 ± 36,2

Аналізуючи показники середньодобового приросту у піддослідних бугайців (табл. 3) треба підкреслити, що інтенсивність росту тварин є високою, але при цьому найвищі

середньодобові прирости притаманні бугайцям II та III дослідних груп. Різниця між показниками середньодобового приросту у віці 6...9 місяців між чистопородними бугайцями з I контрольної групи та бугайцями II та III дослідних груп на 31,2...53,6%, відповідно, вищою, а в 9...12 місяців – на 15,7...50,2%.

Висновки

Аналіз проведених дослідів дозволяє зробити висновок, що парування корів червоної степової породи з помісними бугаями різного походження сприяє підвищенню в отриманого молодняку інтенсивності росту, величині середньодобового приросту та формуванню екстер'єру за типом м'ясних порід.

Література

1. Бамбура В.М. *Сравнительное изучение роста, развития и мясных качеств двух – и трёхпородных помесей при формировании мясного скота на юге Украины: Автореф. дисс. ... канд. с.-г. наук: 06.02.01. – Харьков, 1983. – 25 с.*
2. Буркат В.П., Вдовиченко Ю.В. *Програма селекції південної м'ясної породи на період 2002 – 2010 рр. – К.: Аграрна наука, 2003. – 48 с.*
3. Борисенко Е.Я. и др. *Практикум по разведению сельскохозяйственных животных /Е.Я. Борисенко, К.В. Баранова, А.П. Лисицын. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Колос, 1984. – 256 с.*
4. Плохинский Н.А. *Руководство по биометрии. – М.: Колос, 1969. – 256 с.*

Богдан Н.К., Севастьянов А.Г., Савченко А.В. **Особенности роста и развития бычков различного происхождения.**

Проведен анализ особенностей роста и развития бычков различного происхождения в условиях племзавода ООО ПНФ «Зелёногорское» Одесской области.

Bogdan N.K., Sevastyanov A.G., Savchenko A.V. **Particularity of growth and development of bull of different origins.**

The analysis of growth and development peculiarities in steers of different origin under conditions of «Zelenogorskoye» scientific–manufacture firm Ltd.